

УТВЪРДИЛ:

Декан

Дата

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“

Факултет по славянски филологии

Специалност: (код и наименование)

СЛС	1	1	0	1	0	5	2	1
-----	---	---	---	---	---	---	---	---

СЛАВЯНСКА ФИЛОЛОГИЯ

Магистърска програма: (код и наименование)

--	--	--	--	--	--	--	--	--

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Дисциплина:

Д	3	3	9
---	---	---	---

(код и наименование) История на украинската литература – III част

Преподавател: гл. ас. д-р Владимир Николов Колев

Асистент: гл. ас. д-р Владимир Николов Колев

Учебна заетост	Форма	Хорариум
Аудиторна заетост	Лекции	45
	Семинарни упражнения	45
	Практически упражнения (хоспетиране)	
Обща аудиторна заетост		90
Извънаудиторна заетост	Реферат	10
	Доклад/Презентация	30
	Научно есе	
	Курсов учебен проект	
	Учебна екскурзия	
	Самостоятелна работа в библиотека или с ресурси	80
Обща извънаудиторна заетост		120
ОБЩА ЗАЕТОСТ		210
Кредити аудиторна заетост		3
Кредити извънаудиторна заетост		4
ОБЩО ЕКСТ		7

№	Формиране на оценката по дисциплината ¹	% от оценката
1.	Участие в тематични дискусии в часовете	25%
2.	Тестова проверка/ колоквиум	25%
3.	Изпит	50%
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		
9.		
10.		
11.		
12.		

Анотация на учебната дисциплина:

Лекциите и семинарните упражнения по история на украинската литература – III част са предназначени за студентите от четвърти курс, специалност „Славянска филология“, профил „Украинистика“ в СУ „Св. Климент Охридски“. Обучението се състои през седми (зимен) семестър.

Задачите на предмета са да запознае студентите подробно с особеностите развитието на новата украинска литература, като в процеса на работа се обърне и специално внимание на културно-историческата обстановка, както и на комуникацията на другите изкуства с литературата. В учебната програма е залегнал периода от модернизма до Втората световна война. Той се характеризира с пренасочването на националната литература към западноевропейските стандарти от края на XIX век, белязан с първите прояви на модернизъм. Впоследствие фокусът се насочва към преминаването на украинската литература от неоромантически, импресионистки и символистически черти към зрял модернизъм, авангард, неокласицизъм, витаизъм (азиатски ренесанс) до установяването на социалистическия реализъм и културните сътресения преди Втората световна война.

В програмата е заложен и въпросът за развитието на литературните и културологичните отношения между украинското и българското национално творчество.

Развитието на украинската литература се разглежда и на фона на дискусиите при формирането на философската и естетическа мисъл. В този контекст специално внимание се отделя на Литературния диспут 1925-1928 година.

Включена е обширна библиография както на разглежданите автори и техните произведения, така и на най-значимите изследвания върху литературния процес и върху творчеството на отделни автори от Украйна и България, а така също и от диаспорната литература.

Към лекционния и семинарния курс като формиращ крайната оценка елемент е включена тестова проверка на всеки от студентите.

¹ В зависимост от спецификата на учебната дисциплина и изискванията на преподавателя е възможно да се добавят необходимите форми, или да се премахнат ненужните.

Предварителни изисквания:

Като част от четирисеместриалното обучение по история на украинската литература за пълноценната подготовка на студентите са наложителни добри познания от първата и втората част на курса.

Изискванията за средно ниво на владение на украински език и начални познания върху украинските исторически и културни реалии и тук са от ключово значение за осмислянето на материала, залегнал в часовете по лекции и семинарни занятия.

Наред с това студентът трябва да притежава умения за оформяне на теза върху зададен литературен проблем и за извличане на информация с оглед на предвидената тестова проверка.

Очаквани резултати:

След курса по история на украинската литература – трета част студентите ще са запознати в детайли с особеностите при развитието на украинската литература от модернизма до Втората световна война, ще са наясно с културно-историческата обстановка, спецификите в украинската творческа мисъл, както и с комуникацията на другите изкуства с украинската литература.

Студентите от профил „Украинистика“ следва да познават общите черти в развитието на литературните, философските и културологичните отношения между украинското, българското и световното творчество, а също и тенденциите при формирането на естетическата мисъл от XIX и XX век.

Учебно съдържание

Лекции

№	Тема:	Хорариум
1	Развитието на украинската литература през 90-те години на XIX век и първи прояви на модернизъм	3
2	Леся Украинка – поезия и драматургия. Особенности на поетиката ѝ в произведенията от стихосбирките ѝ „На крилата на песента“, „Мисли и мечти“. Поемите „Стара приказка“, „Робърт Брюс, шотландския крал“. Драматургичните поеми „Касандра“, „Каменният стопанин“ и др. Драмата феерия „Горска песен“ – неоромантически и фолклорни мотиви. Произведенията ѝ от България	3
3	Михайло Коцюбински – тематични модели и естетически доминанти в разказите му „Андрей Соловейко“, „Хо“, „На висока цена“, „На скалата“, „Кукличка“, „Ябълков цвят“ и в повестите „Fata morgana“ и „Сенките на	3

	забравените прадеди“. Импресионистични елементи	
4	Васил Стефаник и майсторството на психологическата миниатюра. Сборниците с новели „Синята книжка“ („Новина“, „Катруся“), „Каменният кръст“ („Каменният кръст“, „Лист“, „Подпис“) и др.	3
7	Олга Кобилянска – възвеличаване на духовната красота на човека. Повестите ѝ „Царевна“, „Човек“, новелата „Некултурна“. Повестите „Земя“ и „В неделя рано биле брала“. Взаимодействието ѝ с българските модернисти	3
8	Общи тенденции в литературното развитие през 1900-те и 10-те години на ХХ век. Литературни формирания. Модернистични групи от началото на ХХ век. „Молода муза“ (Богдан Лепки, Васил Пачовски) и „Украинска хата“ (Олександър Олес; Григорий Чупринка)	3
9	Володимир Винниченко – между социалната и националната идея. Модернизъмът на сцената. Синтез между жанровите разновидности на утопия, антиутопия, научна фантастика въз основа на фабулата на тайнствеността.	3
10	Дуелът между украинските футуристи и класиците, неокласиците и всички онези, които не са с тях. Култ към индивидуализма, урбанизма и верлибъра. Михайл Семенко (сб. „Кобзар“, 1924). Гео Шкурупий (сб. „Психотези“, 1922).	3
11	Микола Хвильови – трагедията на националната идея в памфлетите и разказите „Апологети на драскачеството“, „Украйна или Малоросия?“, „Редакторът Карк“. Сборката „Сини етюди“ и „Есен“ – самобитни образци на импресионизма с елементи на експресионизъм на базата на неоромантизма. Теорията за „азиатския ренесанс“ (витаизма)	3
12	Валериян Пидмогилни и художественото усвояване на психологическия анализ. Полемика с идеологическите стереотипи в романите „Градът“ и „Малка драма“. Анализ на психологията и морала на средреволюционната интелигенция („Историята на пани Ивга“ и „Иван Босия“)	3
13	Максим Рилски – неокласик в защита на културата, изкуството и природата. От стихосбирките „На белите острови“ и „Под есенните звезди“ до „Зимни записки“ – диалог с вековете в търсене на мъдрост, красота и доброта. Общочовешко и национално в неговата поезия. Универсалният принцип на поета „ars longa vita brevis“ („изкуството е вечно, животът е кратък“). Размисли за живота в поезията от по-късното му творчество.	3
14	Павло Тичина. Символизъм в цикъла „Панахидни песни“, стихосбирките „Слънчеви кларнети“, „Вместо сонети и	3

	октави”, „Плуг”. Съмнения и колебания през 20-те години. Антиутопията „Прометей”. Канонична литература. Тичиновият „кларнетизъм” – национално-самобитен принос на поета в естетиката на символизма. Тичина и България.	
15	Характеристика на литературния процес в Украйна от края на 20-те и 30-те години на ХХ век. Литературният диспут 1925 – 1928 година, Гладоморът и украинската литература в условията на социалистически реализъм	3

Семинарни занятия

№	Тема:	Хорариум
1	Леся Украинка (1871-1913). Лирика – стихосбирките „На крилата на песните“, „Мисли и мечти“, „Отгласи“	3
2	Леся Украинка (1871-1913). Драматургия – драмата феерия „Горска песен“	3
3	Михайло Коцюбински (1864-1913). Импресионистични тенденции в повестта „Сенките на забравените прадеди“ и разказите „Сънят“ и „Intermezzo“	3
4	Михайло Коцюбински (1864-1913). Повестта „Fata morgana“ и съчетанието на неоромантическа стилистика и социална тематика	3
5	Васил Стефаник (1871-1936). Сборниците с новели „Синя книжка“ („Синя книжечка“), „Каменният кръст“ („Камінний хрест“), „Път“ („Дорога“) и „Земя“ („Земля“)	3
6	Олга Кобилянска (1863-1942). Ранна белетристика (повестта „Човек“) и неоромантическа проза („В неделя рано биле брала“)	3
7	Украински модернистични групи от първото десетилетие на ХХ век. <i>Молода муза</i> . Васил Пачовски (1878-1942) – „Плаках на сън, сънувах видение...“, „Треска на душата“. Богдан Лепкий (1872-1941) – „Виждаш, братко мой...“; „Запев“; „Встрани живот, тъгата дребна“	3
8	Украински модернистични групи от първото десетилетие на ХХ век. <i>Украинска хата</i> . Григорий Чупринка (1879-1929) – „Чайка“, „Ледоразбивач“; „Спомен“. Олександър Олес (1878-1944) – „Тъгата радостта прегърна“; „Лебедът“; „Астри“. Микола Ворони (1871-1938) – поемата „Евшан биле“	3
9	Володимир Винниченко (1880-1951). Разкази – „Немирникът Федко“; „Нещо повече за нас“; „Студент“. Драматургия – „Черната пантера и Белият мечок“	3
10	Михайл Семенко (1892-1937) – проследяване на променената естетика от символизъм „Вдъхновение“ и	3

	„Поет“ до всеотрицаващия футуризм „Бажаня“ „Желание“, „Вагоновод“, „Фризьорът“, „Стихотворение“ и „Градът“. Експериментите на Гео Шкурупий с футуризма и дадаизма („Ляля“ и „Дада“)	
11	Литературният диспут от 1925-1928 година. Статиите на Микола Зеров „Ad fontes“, на Микола Хвильови „Украйна или Малорусия“, „За сатаната в бъчвата...“ и „Мисли срещу теченията“ и на Сергей Пилипенко „По бурените на Революцията“ – за новелиста Хвильови“	3
12	Микола Хвильови (1893-1933). Поезия. Разкази – „Котаракът в чизми“, „Аз (романтика)“, „Майка“. Литературната дискусия от 1925 – 1931 г. и ролята на Микола Хвильови. Статиите	3
13	Валериян Пидмогилни (1901-1937). Романът „Градът“. Разкази – „Историята на пани Ивга“, „Иван Босия“	3
14	Максим Рилски (1895-1964). Ранно творчество – „Лястовици литват, тъй лети им се...“, „Лодка“, „Слово за родната майка“. Промяна на творческите нагласи у Максим Рилски след 1931 г. и обективни причини за него. Поетапната стихосбирка „Знакът на везните“.	3
15	Павло Тичина (1891-1967). Ранно творчество – стихосбирките „Слънчеви кларинети“, „Плуг“ и „Вятър от Украйна“. Темата за глада – „Почука се в порти с приклад“, „Глад“. Промяна на творческите нагласи у Павло Тичина след 1933 г.	3

Конспект за изпит

№	Въпрос
1.	Общи тенденции в развитието на украинския модернизъм от 1890 г. до Първата световна война
2.	Михайло Коцюбински. Литературно-естетични възгледи. Произведения с импресионистична насоченост
3.	Михайло Коцюбински и мястото му литературната класика. Разкази и повести със социална тематика
4.	Леся Украинка – житейски път. Лирика. Драмата феерия „Горска песен“. Произведенията ѝ от България
5.	Васил Стефаник – майстор на психологическата миниатюра
6.	Олга Кобилянска – живот и творчество. Реалистична белетристика. Проблемът за мястото на жената в обществото
7.	Олга Кобилянска – живот и творчество. Взаимодействието ѝ с българските литератори. Модернистични произведения
8.	Модернистичните групи от началото на XX век. „Молода муза“ и „Украинска хата“

9.	Чистият символизъм в творчеството на Олександър Олес
10.	Володимир Винниченко – хармония и дисхармония при търсенето на разбирателство между социалната и националната идея. Белетристика
11.	Володимир Винниченко, модернизацията на украинския театър и въвеждането на фантастичния жанр в украинската литература
12.	Бунтът на украинските футуристи. Михайл Семенко. Гео Шкурупий
13.	Украинската литература в периода между 1917 и 1922 година
14.	Микола Хвильови. Биографски данни и творчески модели. Поетически и прозаически образци.
15.	Епоха на Разстреляното възраждане. Литературният диспут 1925–1928 година. Социалистическата украинизация и значението ѝ разцвета на украинската култура
16.	Максим Рилски – неокласик в защита на културата, изкуството и природата. Общочовешко и национално в неговата поезия. Създаване на канонични творби по време на Втората световна война
17.	Павло Тичина. Тичиновият „кларнетизъм“ – национално-самобитен принос на поета в естетиката на символизма. Тичина и България
18.	Валериян Пидмогилни. Полемика с идеологическите стереотипи в романите „Градът“ и „Малка драма“. Анализ на психологията и морала на средреволюционната интелигенция
19.	Въвеждане на социалистическия реализъм в Украинската съветска социалистическа република (1932–1939)

Библиография

Основна:

Арабески. Антология української малої прози першої половини ХХ століття. [Упор. В. Агеєва]. Київ: Yakaboo, 2023.

Історія української літератури ХІХ століття. У двох книгах. Том ІІ. [за ред. М. Жулинського]. Київ: Либідь, 2005.

Празька літературна школа: Ліричні та епічні твори. Донецьк: Східний видавничий дім, 2008.

Українське слово. Хрестоматія української літератури та літературної критики ХХ ст. Т. І, ІІ, ІІІ. Київ: Рось, 1994.

Хрестоматія української літератури ХХ століття. Нью-Йорк: ВШР при УККА, 1997.

Агеєва, В. *Мистецтво рівноваги. Максим Рильський і його час.* Київ: Віхола, 2023.

Бернадська, Н. *Українська література ХХ ст.* Київ: Знання – прес, 2002.

Гундорова, Т. *Проявлення Слова. Дискусія раннього українського модернізму.* Постмодерна інтерпретація. Львів, 2009.

Жулинський, М. *Із забуття в безсмерття.* Київ: Дніпро, 1990.

Кобилянська, О. *В неделя рано билки брала.* Софія, 1981.

Ковалів, Ю. *Історія української літератури кінець ХІХ – початок ХХІ ст. У трьох томах. Т. І. У пошуках іманентного сенсу. К.: Академія, 2013;*
- Т. ІІ. У пошуках іманентного сенсу. К.: Академія, 2013;
- Т. ІІІ. У сподіваннях і трагічних зламах. К.: Академія, 2014.

Коцюбински, М., Українка, Л. *Избрани творби. Софія, 1978.*

Насенко, М. *Художня українська література. Від міфів до модерної реальності. К.: Просвіта, 2008.*

Олесь, О. *Вибране. Київ: Радянський письменник, 1958.*

Підмогильний, В. *Місто. Київ: Знання, 2015.*

Плющ, Л. *Його таємниця, або «прекрасна ложка» Хвильового. Київ: Комора, 2018.*

Рильський, М. *Вибрані твори у двох томах. Київ, 2005–2006.*

Семенюк, Г. *Українська література. К.: Освіта, 2002.*

Стефанік, В. *Кленови листця. Софія, 1978.*

Тичина, П. *Твори. Київ: ВЦК ЛКСМУ Молодь, 1976.*

Хвильовий М. *Твори двох томах. Київ, 1990.*

Допълнителна:

Писатели на народите на Съветския съюз. Енциклопедичен справочник. С.: Д-р Петър Берон, 1989. [Автор на статиите за украинските автори – Л. Терзийска.]

Славянските литератури в България. Проблеми на рецепцията. – под ред. на Б. Ничев и др. С.: УИ Климент Охридски, 1988.

Преводна рецепция на европейските литератури. Т. ІV. Славянски литератури. С.: Марин Дринов, 2002.

Кобилянська, О. *Твори в п'яти томах. Київ, 1962-1963*

Коцюбинський, М. *Твори в семи томах. Київ: Наукова думка, 1973-1975.*

Підмогильний, В. *Оповідання. Повість. Романи. Київ: Наукова думка, 1991.*

Стефанік, В. *Камінний хрест. Новели. Харків: Фоліо, 2006.*

Тичина, П. *Зібрання творів у 12 томах. Київ, 1983-1987.*

Українка, Л. *Поезія. Драматичні твори. Київ: Наукова думка, 2008.*

Терзийска, Л. Някои особености в развитието на неоромантизма в украинската литература – В: Българска украинистика. Кн. 5 – 2016. С. 77- 85.
< http://www.bgukrainistika.com/widgets/Filemanager/uploads/anon/Almanah_5.pdf>

Дата: 16.05.2024 г.

Съставил: _____
(гл.ас. д-р Владимир Колев)

Учебната програма е приета с протокол № 6 на ФС на ФСлФ от 11.06.2024 г.